

Fietsnelweg F24, Korbeek-Lo - Lovenjoel - Vertrijk, Leuven – Bierbeek – Boutersem

Programma van Maatregelen

Auteur:

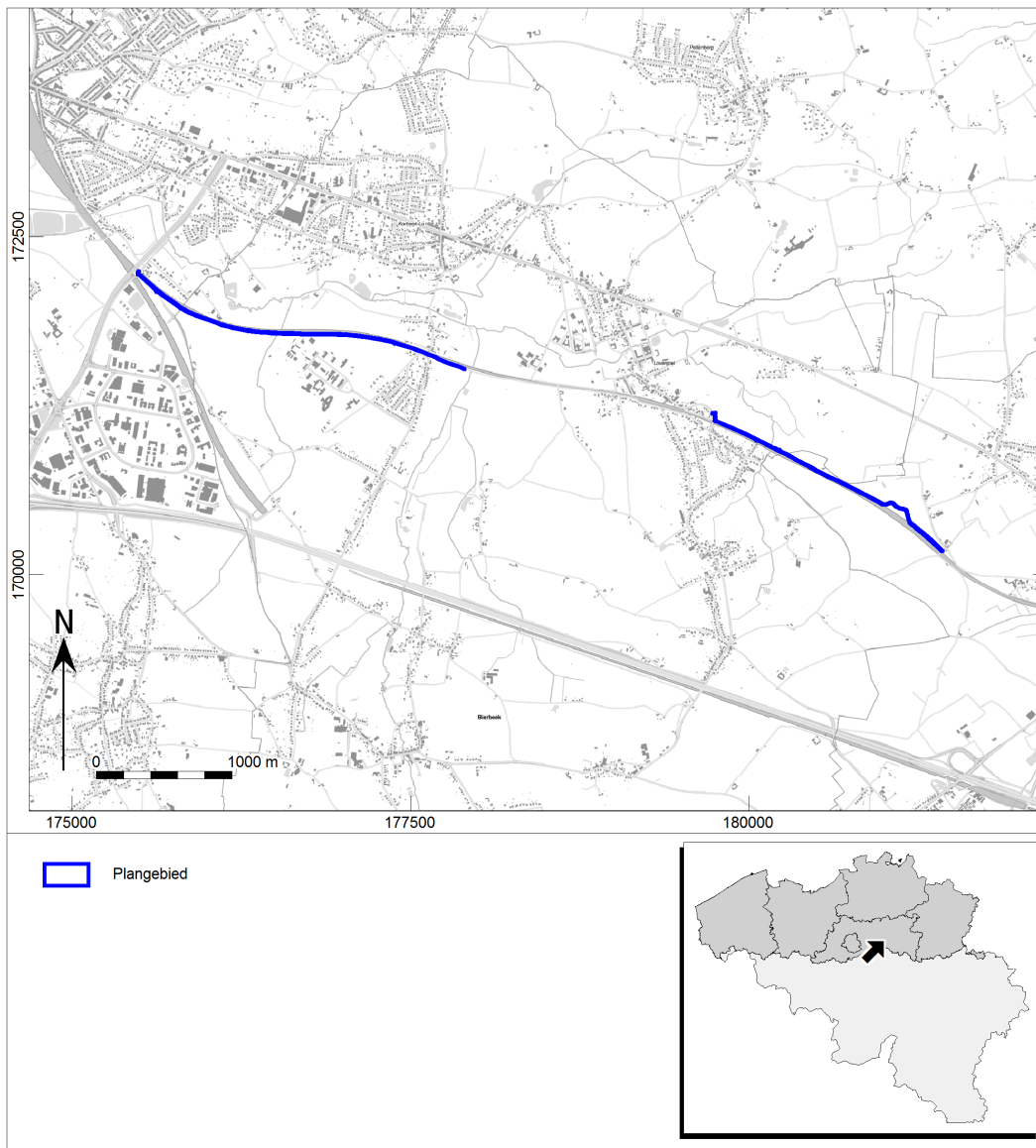
W. De Roeck (veldwerkleider)
X.J.F. Alma (erkend archeoloog)

Autorisatie:

X.J.F. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)

1 Inleiding

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum tussen februari en juni 2019 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Fietssnelweg F24, Leuven-Bierbeek-Boutersem (afbeelding 1).

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

2 Het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

2.1 Volledigheid van het onderzoek

Het uitgevoerde vooronderzoek bestaat uit een bureaustudie enerzijds en een landschappelijk bodemonderzoek anderzijds. Uit deze onderzoeken blijkt afdoende dat de potentieel archeologische kenniswinst dermate beperkt is dat het plangebied voldoende archeologisch onderzocht is en dus geschikt is voor vrijgave. De resultaten van het vooronderzoek worden onderstaand samengevat weergegeven. Voor een volledige beschrijving wordt verwezen naar de archeologienota.

2.2 De aanwezigheid van een archeologische site

Het plangebied bestaat uit twee delen, die zich allebei langs de spoorweg Leuven-Tienen bevinden. 'Deel 1', gelegen tussen de Wittehoevelaan in Leuven en de Rijsmortelstraat in Bierbeek, ligt bijna volledig ten zuiden van de spoorweg en loopt hier volledig parallel mee. 'Deel 2', dat begint aan de kruising van de Stationsstraat en de Sint-Ermelindisstraat en eindigt op de Boststraat, ligt dan weer volledig ten noorden van de spoorweg. Hierbij volgt het plangebied voor het merendeel het spoor, maar maakt het een kleine afwijking rond een paar beboste percelen.

De werken met een beperkte impact buiten beschouwing latende, bestaan de geplande werken hoofdzakelijk uit de aanleg van een fietssnelweg welke een breedte van 4 meter zal krijgen en tot een diepte van 53 centimeter gefundeerd zal worden (zie hoofdstuk 1.1.4 van de archeologienota voor een volledige beschrijving).

Afgaande op de landschappelijke ligging en de archeologische meldingen in de omgeving dient er in eerste instantie rekening gehouden te worden met een algemene verwachting op sporen en vondstsites vanaf de Steentijd, waarbij de verwachting op resten uit de Steentijd en Romeinse tijd iets hoger ligt. Deze algemene verwachting kon echter bijgesteld te worden omwille van de verstoringsgraad binnen het plangebied, veroorzaakt door de huidige terreininrichting.

Uit de bureaustudie kon afgeleid worden dat de verstoringsgraad binnen grote delen van het plangebied dermate hoog is dat enerzijds archeologische niveaus reeds aangetast zullen zijn en anderzijds de geplande werken hoofdzakelijk binnen de reeds bestaande verstoringen zullen vallen. Per zone zijn tijdens de bureaustudie de volgende verstoringen vastgesteld:

- Zone 1 en 2 in 'deel 1' van het plangebied, tussen de Wittehoevelaan en de Herpendaalbeek, dat verstoord is door enerzijds afgravingen ter hoogte van de Herpendalstraat en anderzijds door (aanleg van) leidingen tussen de Herpendalstraat en de Herpendaalbeek. Deze verstoringen gaan dieper dan het verwachte archeologisch niveau en/of dieper dan de geplande werken, waardoor hier geen archeologische resten meer worden verwacht.
- Het deel langs het Sint-Kamillusinstituut (zone 3). In dit deel van het plangebied zal het recente, uitgegraven weggetje (0,75 tot 1m dieper dan omgeving) geleid hebben tot aantasting van een archeologisch niveau, waardoor er geen archeologische resten meer worden verwacht.
- De zone tussen de Eikenboomlaan en de Rijsmortelstraat (zone 5). Deze zone is reeds stevig afgegraven en opgehoogd als gevolg van een onderdoorsteek van de Bierbeekstraat onder de sporen en de aanleg van taluds. Hierdoor zijn de eventueel aanwezige archeologische resten reeds volledig verstoord of begraven onder een meters dik pakket grond.
- De Sint-Ermelindisstraat binnen het plangebied (zone 6 en 7, zie ook afbeelding 16 en 17). Bij de aanleg van deze weg heeft er een ophoging plaatsgevonden (30 -50 cm), zoals afgeleid kan worden uit ondermeer de situatie ter plaatse en de DTM hoogteverlopen. Ook bevinden er zich leidingen onder een deel van deze weg, namelijk tussen de Brugstraat en het einde van de verharding. In dit gebied zijn eventuele archeologische resten dus ongetwijfeld voor een aanzienlijk deel verstoord en liggen dieper dan de geplande werken

Voor zone 4 zijn aanvullend controleboringen gezet om de verstoringsgraad in kaart te brengen. Op basis daarvan kan voor zone 4 de volgende mate aan verstoring vastgesteld worden:

- De zone tussen het Sint-Kamillusinstituut en de Eikenboomlaan (zone 4). In deze zone is een onverharde landweg aanwezig die direct dan wel indirect een verstoring teweeg zal hebben gebracht. Uit controleboringen is gebleken dat de top van de oorspronkelijke bodem verstoord is. De verwachting op vondstensites uit de Steentijd kan voor deze zone naar beneden worden bijgesteld tot zeer laag. Sporensites kunnen hier nog wel aanwezig zijn.

Voor zone 8 is een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd om de intactheid van de bodem vast te stellen:

- Oostelijke deel van deel 2 van het plangebied (zone 8). Uit landschappelijk bodemonderzoek bleek dat slechts ter hoogte van 2 boorpunten de bodem een goede bewaring kent, waar artefacten in de aanrijkingshorizont (gedeeltelijk in-situ) aanwezig kunnen zijn. Voor sporensites vanaf het Neolithicum is er voor het grootste deel van de zone geen reden om de archeologische verwachting aan te passen, daar de mate van verstoring onvoldoende vastgesteld kon worden.

2.3 De impactbepaling

Op basis van het bureauonderzoek kon reeds vastgesteld worden dat de verstoringsgraad binnen zone 1, 2, 3, 5, 6 en 7 van het plangebied dermate hoog is dat enerzijds archeologische niveaus reeds sterk aangetast of zelfs volledig verstoord zullen zijn en anderzijds de geplande werken hoofdzakelijk binnen de reeds bestaande verstoringen zullen vallen.

In zone 4 zijn om de verstoringsgraad hier na te gaan controleboringen uitgevoerd. Hieruit bleek dat er voor deze zone van een redelijk hoge verstoringsgraad kan uitgegaan worden. Intacte steentijdartefactensites worden niet meer verwacht in deze zone en sporen uit het Neolithicum en/of latere periodes zijn minstens gedeeltelijk binnen zone 4 verstoord, maar kunnen nog wel aanwezig zijn binnen het bereik van de werken.

Op basis van het landschappelijk booronderzoek kon in zone 8 bepaald worden dat op twee plaatsen nog een vuursteen vindplaats aanwezig kan zijn en binnen het grootste deel van de zone kan een sporensite nog aanwezig zijn, beiden binnen het bereik van de geplande werken.

De wetenschappelijke meerwaarde voor vervolgonderzoek naar een eventuele site binnen zone 4 en 8 zullen in de volgende paragraaf worden geëvalueerd.

2.4 De waardering van de archeologische site

Voor zones 1 t/m7 van het plangebied kon op basis van de uitkomsten van de bureaustudie met controleboringen in voldoende mate komen vast te staan dat de mate aan verstoring door de huidige terreininrichting er toe geleid heeft dat het bodemarchief ofwel is aangetast, of dat de geplande werken anderszins binnen de bestaande verstoringen zullen worden uitgevoerd. Steentijdsites worden nergens binnen deze zone verwacht. Potentieel onverstoorde of beperkt verstoorde sporensites binnen deze zones, zoals in zone 4, zullen eerder sporadisch voorkomen en beperkt van omvang zijn. Daarnaast kan aangedragen worden dat de geplande werken in de vorm van een lijntracé een beperkte omvang hebben qua breedte. Immers, binnen het 6 m brede tracé zal de aanleg van het fietspad de grootste impact hebben met een breedte van 4 m en een funderingsdiepte tot maximaal 55 cm. De naastgelegen gracht heeft eerder een beperkte impact en zal niet langs het volledige tracé aangelegd worden. De beperkte breedte van de geplande werken zal behalve een beperkte impact op het bodemarchief, bij archeologisch vervolgonderzoek ook slechts in beperkte mate kunnen leiden tot kenniswinst. Eventueel aangesneden archeologische vindplaatsen kunnen nauwelijks in breder perspectief onderzocht worden. Daarnaast ontbreken vindplaatsen aangrenzend aan het plangebied om eventuele archeologische sporen in samenhang te kunnen onderzoeken. Omwille van de beperkte kenniswinst die bereikt kan worden en omwille van een kosten baten afweging wordt geadviseerd om de zones 1 t/m 7 vrij te geven zonder bijkomend archeologisch onderzoek.

Ten aanzien van sporensites vanaf het Neolithicum kan zone 8 eveneens vrijgegeven worden, op basis van dezelfde gronden als voor zone 1 t/m 7.

Met betrekking tot eventuele steentijd artefactensites dient opgemerkt te worden dat slechts in 2 boringen een nog deels intacte bodem met een Bs horizont werd aangetroffen. Ter hoogte van de beide boringen zou een mogelijk archeologisch niveau uit de Steentijd nog intact aanwezig kunnen zijn.

Echter, wanneer gelet wordt op het gegeven dat vrijwel alle boringen binnen de zone een afgetopt bodemprofiel laten zien en in overweging nemende dat beide boringen met intact profiel geïsoleerd liggen van elkaar en daarmee geen aaneengesloten zone vormen, mag er voor de gehele zone 8 uitgegaan worden van een bijna tot volledig verstoord bodemprofiel ten aanzien van vondstensites uit de Steentijd. Ondanks dat het bodemprofiel zeer plaatselijk nog intact is of intact zou kunnen zijn, wordt de kans op het aantreffen van vondstensites uit de Steentijd die voldoende kennispotentieel bevatten als zeer laag ingeschat. Om deze reden wordt geadviseerd om geen archeologisch vervolgonderzoek meer uit te voeren gericht op vondstensites uit de Steentijd in zone 8. In combinatie met de eerder toegelichte vrijgave ten aanzien van sporen en vondstensites binnen de overige zones, betekent dit dat er geen verder archeologisch onderzoek meer benodigd is in het plangebied.

2.5 De bepaling van de maatregelen

Op basis van de onderzoeksgegevens uit de bureaustudie en het landschappelijk bodemonderzoek kan besloten worden dat archeologisch vervolgonderzoek weinig extra kenniswinst zal opleveren. Dit omwille van meerdere redenen. Ten eerste kan voor een groot deel van het plangebied grootschalige bodemverstoring vastgesteld worden, of vinden de geplande werken binnen bestaande verstoringen (gabarit) plaats. Ten tweede kan de verwachting op vondstensites met enig kennispotentieel binnen geheel het plangebied afgeschaald worden tot zeer laag op basis van de aftopping van de oorspronkelijke bodem en de gekende bodemverstoringen. Ten derde kunnen sporensites in enkele zones met relatief intacte bodem niet uitgesloten worden, maar biedt archeologisch onderzoek op een lijntracé weinig meerwaarde ten aanzien van kennisvermeerdering. De kosten van een eventueel archeologisch vervolgonderzoek zullen daarmee niet opwegen tegen de baten.

Op basis van deze gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen afdoende bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.